

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет мистецтв
Кафедра ДПМ та дизайну

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри
_____ Томашевський В.В.
«__» _____ 20__ р.

Реєстраційний № _____
«__» _____ 20__ р.

**ПРОЕКТУВАННЯ ТА ВИГОТОВЛЕННЯ ТЕКСТИЛЬНОГО
ОЗДОБЛЕННЯ ДЛЯ ІНТЕР'ЄРУ ПРИМІЩЕННЯ**

Кваліфікаційний проект студентки
групи Д-16
ступінь вищої освіти
«бакалавр»
спеціальності 022 Дизайн
Чорної Аліни Сергіївни
Керівник: канд. пед. наук, ст. викладач
Ємельова Анна Петрівна

Оцінка:

Національна шкала: _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕКСТИЛЬНИЙ ДИЗАЙН В ОЗДОБЛЕННІ ІНТЕР'ЄРІВ ПРИМІЩЕНЬ	6
1.1. Основи дизайну інтер'єру.....	6
1.2. Текстиль в інтер'єрі приміщення	11
Висновки до розділу 1	15
РОЗДІЛ 2. ДИЗАЙН-ПРОЕКТ ТЕКСТИЛЬНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ДЛЯ ІНТЕР'ЄРУ ПРИМІЩЕННЯ	17
2.1. Проектування текстильного оздоблення для інтер'єру приміщення.....	17
2.2. Виготовлення в матеріалі текстилю для інтер'єру приміщення.....	19
2.3. Економічні обґрунтування проекту.....	22
Висновок до розділу 2.....	24
ВИСНОВКИ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	26
ДОДАТКИ	30

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний інтер'єр – це простір, в якому людина повинна відчувати себе комфортно та затишно. При вирішенні проектних задач формотворення інтер'єру, використання текстильного оздоблення є одним із найбільш перспективних засобів досягнення необхідної виразності.

Дотримання основ дизайну при розробці дизайн-проектів інтер'єру сприяє створенню функціональних і гармонійних просторів – приміщень з зручним плануванням, цільним композиційним рішенням, єдиною стилістикою, виразною кольоровою гамою, текстильним оздобленням та обстановкою [18].

При оформленні інтер'єру приміщень необхідно враховувати особливості дизайну окремих приміщень, індивідуальний стиль, сучасні тенденції інтер'єрної моди.

Декорування приміщень це не наука, а, скоріше, виразне мистецтво. Нові тенденції розвитку текстильного мистецтва більш чітко проступають при вивченні просторового середовища сучасного житла, в силу того, що саме тут текстиль представлений в різному функціональному призначенні. Сучасний житловий простір є свого роду майданчиком для художніх формотворчих експериментів з текстилем. Зміна типологічних, композиційних і просторових характеристик сучасних житлових інтер'єрів несе і перетворення застосовуваного в них текстилю.

Формування предметно-просторового середовища приміщення, одним з компонентів якого і є текстиль, є пріоритетним завданням дизайну інтер'єру, промислового та декоративно-прикладного мистецтва.

Актуальність обраної теми визначається також зростом попиту та уваги до питання декорування інтер'єрів. Тому автор вважає за можливе звернутися в даній роботі до проблеми місця і ролі текстилю в інтер'єрі, аналізу його взаємозв'язків з простором і особливостей художньо-образної мови,

класифікації інтер'єрного текстилю і до питання визначення стилістичних тенденцій середовищної композиції.

Проблема застосування текстильного оздоблення та інтер'єрного текстилю в інтер'єрі приміщення вимагає вивчення мистецтвознавчої та культурологічної літератури, пов'язаної з цим питанням. В межах поставлених завдань пильної уваги вимагає аналіз принципів функціонування текстилю, як в житлових, так і в громадських інтер'єрах, тенденцій проектування та декорування інтер'єрів з використанням різних видів текстилю, питання технології, класифікації текстильних форм.

Теоретичною базою у напрямку організації внутрішніх просторів приміщень є праці дослідників Г. Ветермана [2], Н. Гесанова [4], Е. Змановських [8], Л. Краснікової [10], О. Медведєвої [13], В. Мироненка [15] та інших.

Питанням уточнення термінологічного апарату в галузі текстильного дизайну, розроблення або вдосконалення існуючих класифікацій та виробів, застосуванню текстилю в дизайні інтер'єру присвячені дослідження В. Кальчицької [9], Г. Кусько [12], Г. Пушкар та Б. Семак [20, 21], В. Уварова [29], І. Яковець [33].

Актуальність дослідження обумовлена новим досвідом в дизайн-проектуванні, новими технологіями і видами текстилю, їх площинними і об'ємними модифікаціями. Цей досвід не отримав поки достатнього теоретичного освітлення, узагальнення та систематизації. Тому актуальність проблематики зумовила вибір теми кваліфікаційного проекту: «Проектування та виготовлення текстильного оздоблення для інтер'єру приміщення».

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні теми дослідження, в проектуванні та виготовленні текстильного оздоблення для інтер'єру приміщення.

Відповідно до мети визначено **завдання дослідження**:

- вивчити та розкрити основи дизайну інтер'єру;

- проаналізувати використання дизайну текстилю в оздобленні приміщень;
- спроектувати текстильне оздоблення для інтер'єру приміщення;
- виготовити в матеріалі текстиль для інтер'єру приміщення;
- подати економічні обґрунтування проекту.

Об'єкт дослідження – проектування текстилю для інтер'єру приміщення.

Предмет дослідження – проектування та виготовлення текстильного оздоблення для інтер'єру приміщення.

Методи дослідження: метод історичного та культурологічного аналізу, метод систематизації та типізації об'єктів дизайн проектування, порівняльного аналізу, метод опису образної і композиційної виразності, порівняльно-стильовий художній аналіз, аналіз літературних джерел.

Практичне значення одержаних результатів полягає в проектуванні та виготовленні в матеріалі авторського проекту текстильного оздоблення для інтер'єру приміщення.

Структура роботи. Кваліфікаційний проект складається зі вступу, двох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 39 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕКСТИЛЬНИЙ ДИЗАЙН В ОЗДОБЛЕННІ ІНТЕР'ЄРІВ ПРИМІЩЕНЬ

1.1. Основи дизайну інтер'єру

Одним із важливих аспектів під час визначення основ проектування дизайну інтер'єру є питання дослідження різних наукових концепцій сутності понять «дизайн», «дизайн інтер'єру» та визначення основних його видів.

Так, в словнику іншомовних слів знаходимо таке визначення цього поняття: «дизайн» (від англ. design – проектувати, креслити, задумати, а також проект, план, рисунок) – вид діяльності, пов'язаний з проектуванням предметного світу [6, с.209].

Фахівці з дизайну (дизайнери) розробляють зразки раціональної побудови предметного середовища, вивчають естетичні властивості промислових виробів тощо. Замість терміна «дизайн» часто вживається: «художнє конструювання», «технічна естетика».

Дизайн – творча діяльність, метою якої є формування гармонійного предметного середовища, яке найбільш повно задовольнятиме матеріальні та духовні потреби людини [32, 16, с. 22].

Дизайн інтер'єру – це відповідне вирішення зовнішнього вигляду приміщення – обробки стін, підлоги, дверей і вікон, встановлення освітлення, розміщення меблів декоративного оздоблення та інша докладна розробка інтер'єру, яка здійснюється, як правило, відразу ж після архітектурних робіт.

Л.В. Краснікова визначає дизайн інтер'єру, як «багатогранну, захоплюючу галузь мистецтва, що характеризується унікальними формами, художніми образами і дає можливість для творчості, прояву креативності думки» [10].

Дизайн інтер'єру може бути розроблений в будь-якому відомому стилі, а може мати поєнання різних стилів. Так, в інтер'єрі, який виконано в класичному стилі цілком можуть бути присутніми предмети меблів і окремі елементи, виконані в сучасному дизайні. Важливо, щоб вони були доречні і гармонійно поєднувалися з навколишнім простором.

Фахівці з дизайну процес проектування в інтер'єрі поділяють на вигляд тріади: аналіз, синтез – оцінка. З погляду діяльності процес – це послідовне виконання дій (операцій) для отримання запланованого результату [8].

Для глибшого розуміння цілей і завдань кожного етапу розглянемо проектний процес окремо й докладніше. Одним із найефективніших, відпрацьованих методів, який широко використовується є аналіз, що розуміється як процедура уявного або реального членування предмета або явища на складові елементи (ознаки, властивості, можливості зв'язку з іншими предметами чи явищами), кожен з яких згодом досліджується окремо як частина розчленованого цілого для того, щоб виділені в процесі аналізу елементи з'єднати за допомогою іншого логічного прийому – синтезу – в ціле, збагачене новими зв'язками.

В.П. Мироненко зазначає, що проектний процес поділяється на послідовні стадії. Спершу у свідомості проектувальника, а інколи в зовнішній формі (у вигляді схем, графіків, карт тощо) іде вивчення завдання, умов місцевості та іншої інформації – передпроектний аналіз. На основі результатів аналізу й концептуальної схеми об'єкта робиться синтез виявлених компонентів і утворюється ідея, яка органічно пов'язує їх в одне ціле – просторову структуру, взаємозв'язану з навколишнім середовищем. Інакше кажучи, синтез розкриває те загальне, що пов'язує компоненти системи [14, с. 115 - 116].

При проектуванні доводиться вирішувати протиріччя між вимогами виробництва й експлуатації, викликані різною природою цих процесів. Різні умови виготовлення й експлуатації надають різної ваги кожному із критеріїв: конкретним умовам відповідають певні комплекси критеріїв, які залежать від науково-технічного прогресу. Між окремими видами вимог експлуатації й вимогами виробництва є взаємозв'язки. У більшості випадків експлуатаційні вимоги можна розділити на групи, кожній з яких відповідає безліч варіантів об'єктів проектування, з яких необхідно вибрати оптимальний, що найбільше задовольняє умовам проектування.

Множинність шляхів досягнення мети проектування вимагає розгляду не одного, а багатьох варіантів технічного рішення, до кожного з яких застосовуються певні методи аналізу і оцінки. Все це приводить до неоднозначності результатів проектування й багатоваріантності проектних рішень. Реальні технічні системи настільки багатоваріантні, що виникають труднощі у розгляді всіх можливих варіантів [15].

Рішення проектного завдання носить ітеративний характер: для нього характерне повторне виконання попередніх етапів проектування на основі уточненої або доповненої інформації, отриманої на наступних етапах. Доцільне використання в проектованому об'єкті або процесі уніфікованих елементів, при цьому у відповідних етапах можна використовувати готові рішення [5].

Застосування блочно-ієрархічного методу дозволяє розробляти відповідні моделі окремих етапів (так звані «малі моделі»), а потім поєднувати їх у загальну модель всієї системи або її окремої частини. Наявність математичних моделей дозволяє не тільки проектувати окремі частини з детальним обліком особливостей їхнього функціонального призначення, але й ретельно враховувати особливості спільної роботи всіх частин проекрованої системи.

Метою проектування є одержання опису проектованого об'єкта із заданим ступенем деталізації й у заданій формі шляхом багатоваріантного перетворення інформації про проектований об'єкт або процес. Вихідні дані для проектування подаються, як правило, в технічному завданні, у якому в загальному вигляді формуються призначення об'єкта проектування й вимоги до його характеристик. Процес проектування прийнято розглядати як послідовність етапів обробки інформації, кожний з яких завершується прийняттям рішення, що є підставою для початку наступного етапу. На кожному із етапів послідовно збільшується ступінь деталізації розроблюваного опису. Кінцевий опис – проектна документація – містить всю

інформацію, необхідну для виготовлення об'єкта в конкретних виробничих умовах.

Проектуванню як інформаційному процесу властиві такі особливості:

1. Результатом проектування є сукупність інформації, що не існує на момент початку проектування.

2. Процес проектування не можна визначити до початку його виконання. На вибір конкретного рішення впливає дуже багато факторів, найчастіше протилежних, наприклад, економічні вимоги практично завжди вступають у протиріччя з екологічними.

3. Процес проектування реалізується відповідно до загального плану, що визначає деяку послідовність виконання проектних процедур і операцій.

4. План проекту може коректуватися залежно від результатів виконання чергової проектної дії (процедури або операції) – проектного рішення.

5. Під проектним рішенням мають на увазі проміжний або кінцевий опис об'єкта проектування, необхідне й достатнє для визначення подальшого напрямку проектування або його закінчення.

6. Оцінка проміжних результатів проектування не дає уявлення про рівень кінцевого результату.

7. На різних етапах проектування в прийнятті рішень беруть участь різні фахівці, що перетворює проектування в колективний процес.

8. Участь у проектуванні різних фахівців вимагає застосування різних способів опису того самого об'єкта проектування.

9. Проектований об'єкт або процес є складовою частиною складно організованої системи об'єктів, виступаючи одночасно і як частина системи високого рівня, і як система об'єктів і процесів більше низького рівня.

10. Різноманіття й творчий характер багатьох етапів проектування унеможлиблює формалізацію їхніх взаємозв'язків.

11. Як наслідок, результат проектування не може бути заздалегідь

визначений [30].

Етап творчого пошуку являє собою найважливішу структурну ланку цілісного творчого процесу художнього формоутворення. Пошук ідеї та задуму проектного рішення базується перш за все на отриманій на підготовчій стадії інформації, що дає поняття про те, що треба робити і залишає відповідь на запитання, як треба робити на період творчого пошуку. Недостатність інформації, необхідної для цілеспрямованої творчої дії, компенсується через апарат емоцій. На стадії творчого пошуку виявляються не тільки знання, досвід та професійні навички – інтелект, а й творча інтуїція. Поряд з цим, момент зародження задуму або ідеї включає також теоретичне мислення, що забезпечує логіку побудови проектною моделі. Разом з тим творчий процес полягає у пошуку оптимального вирішення завдання шляхом напрацювання та вибору варіанту шляхом внесення змін, експериментування та експертній оцінці за певними показниками.

Проектна ідея, що розвивається в свідомості дизайнера, проходить певну еволюцію, матеріалізуючись у пошукових проміжних графічних або об'ємних формах, і таким чином проходить «процес очищення», або, за висловом деяких практиків дизайну і архітектури, «викристалізовується», а сам об'єкт набуває композиційної цілісності.

Будь-яка проектно-творча робота починається з накопичення інформації про об'єкт проектування, після чого відбувається постановка проектного завдання, а далі в уяві виникають перші образи. Такі образи, що є продуктом роботи підсвідомості або свідомого уявного синтезу, можуть мати досить розпливчатий з точки зору фізичної форми характер, часто відзначаються емоційним забарвленням або певною логічно описаною структурою. Також як первинний образ, залежно від проектно-творчого завдання, може виступати прототип або аналог [14, с. 118].

Ескізування традиційно було і лишається невід'ємною частиною процесу проектування об'єктів художнього формоутворення. Вважається, що збір інформації та створення ескізів складають понад тридцять відсотків

загального часу проектування. На цьому етапі вирішуються основні питання композиційного, функціонального та конструктивного характеру. Крім того ескізна графіка особливого значення набуває у творчому мисленні і напрацюванні творчих навичок в проектній практиці.

Ескізний проект – кінцевий варіант творчої пропозиції художника-конструктора, який повинен повністю визначити усі характеристики виробу, що проектується [1].

На заключному етапі проектування здійснюється процес вирішального компонування виробу (прототипу виробу). Уточнюються складові частини основних вузлів, що входять у виріб, їх габарити і схематичне компонування. Компонування – один з самих відповідальних етапів розробки художньо-конструкторських пропозиції та ескізів. Вузли робочого механізму та елементи форми компонуються у різних варіантах, здійснюється пошук найбільш раціональних і композиційно-цілісних рішень. Визначаються можливі варіанти компонування та відповідні композиційні рішення, і тільки після цього, оброблюються обрані варіанти, здійснюється приблизний розрахунок конструкції

Отже, можна зробити висновок, що процес створення дизайну інтер'єру – це цікаве і захоплююче зайняття, яке потребує певної послідовності і дотримання правил проектування, від первинної ідеї до кінцевого результату.

1.2. Текстиль в інтер'єрі приміщення

Для нашого дослідження важливим є з'ясування термінологічного аналізу та визначення понять «текстильний дизайн», «текстиль», «текстильні вироби», «інтер'єрний текстиль».

Текстиль (лат. Textile – тканина, від texo – ткати) – прядильно-ткацькі вироби; тканини; пряжа та сировина для них [4].

Тканина – це текстильний виріб, що утворюється в результаті ткацтва, шляхом переплетення взаємоперпендикулярних поздовжніх та поперечних

ниток. Основним показником структури тканини є переплетення ниток, які в процесі ткацтва ниток основи та утка перекривають один одного в певному порядку, утворюючи ткацький рисунок.

Текстильними можна називати всі продукти, які створені з текстильної сировини, як природного походження, так і штучного. В результаті текстильним виробом слід називати будь-які вироби отримані з текстильної сировини чи готових полотен шляхом об'ємно-просторової обробки.

Дослідниця текстилю І. Яковець у дисертації «Засоби художньої виразності в дизайні текстилю (Черкаський регіон)» дизайн текстилю визначає як «...специфічну форму промислового дизайну, кінцевим продуктом якого є вироби текстилю» [33, с 9].

Визначення поняття «інтер'єрний текстиль» або «текстиль для інтер'єру» включає в себе текстильні матеріали та вироби з них, які можна застосувати для формування предметно-просторового середовища інтер'єру. Розділення на текстиль для житлового та громадського інтер'єру обумовлене різними задачами, умовами функціонування, вимогами технологічного та художньо-композиційного характеру.

Текстиль є важливою частиною при оформленні інтер'єру приміщення. Враховуючи сучасні вимоги споживачів, щодо індивідуального дизайнерського підходу декорування приміщень перед дизайнерами постає завдання розробки нового асортименту текстильного оздоблення та аксесуарів інтер'єрного призначення.

Поряд з базовими означеннями складових текстильного дизайну важливим є також приділення уваги назвам різних текстильних виробів та їх конструктивних елементів.

Інтер'єрний текстиль різного цільового призначення поділяється на наступні товарні групи [20, с. 124].

- текстильні матеріали та вироби для покриття підлоги і стін (Додаток А., рис. А.1.);

- текстильні матеріали і вироби для оздоблення вікон і дверей (Додаток А., рис. А.2.);
- текстильні матеріали і вироби для оббивання та оздоблення меблів; (Додаток А., рис. А.3.);
- текстильні матеріали і вироби білизняного постільного та столового призначення (Додаток А., рис. А.4.).

Так, текстильні матеріали та вироби для покриття підлоги і стін включають такі вироби: килими, доріжки, ковроліни, шпалери. До основних функціональних властивостей даних виробів відносять наступні ознаки: здатність створювати затишок та забезпечувати художньо-естетичне оформлення житлових приміщень, тепло- і звукоізоляція. Текстильні картини використовують для оформлення стін, що привносить неповторність та гармонію у сучасний інтер'єр. В залежності від функціонального призначення приміщення необхідно підбирати картину за певним жанром.

Для оздоблення вікон і дверей використовують різні види текстильних матеріалів, тканних та нетканних. (занавіски, штори, фіранки, порт'єри тощо), різноманітні за конструкціями неткані текстильні вироби – жалюзі (горизонтальні, вертикальні тощо), рулонні штори різних конструкцій (так звані «ролети»).

Текстильні матеріали і вироби для оббивання та оздоблення меблів включають такі вироби: текстильні матеріали для оббивання меблів, чохла для меблевих подушок, накидки, покривала. Основні функціональні властивості даних виробів: естетичні, захисні, зносостійкі, формостійкі, вогнестійкі. У роботах дизайнерського характеру розроблено ряд авторських виробів даної групи. Асортимент виготовлених виробів включає різноманітні чохла для подушок, для побутового обладнання дизайнерські покривала.

Текстильні матеріали і вироби білизняного постільного та столового призначення включають такі вироби: постільна білизна (простирадла,

підковдри, наволочки), постільні принадлежності (ковдри, подушки, покривала, накидки), столова білизна (скатерки, серветки), рушники. Основними функціональними властивостями даних виробів є створення комфорту і затишку під час експлуатації, художньо-естетичний рівень, гігієнічність, теплозахисні.

Достатньо повну класифікацію інтер'єрного текстилю навела в своїй роботі Е.В. Змановських [8].

За результатами її дослідження до інтер'єрного текстилю можна застосувати систему критеріїв, які в свою чергу розподіляються на підсистеми та групи, де зокрема, функціональний критерій включає в себе групи текстильних виробів, що мають різні функції в інтер'єрі:

- засоби зонування, трансформації та обмеження простору (занавіси, екрани, перегородки, стенди, оформлення отворів);
- покриття і оформлення обмежуючих поверхонь;
- меблевi тканини.

Стандарти та технологічний критерій передбачає умови виготовлення текстилю та текстильних виробів: машинна технологія, яка залежить від складу волокна (натуральні чи штучні) та характеру переплетення ниток (жакардові, полотняні, атласні, ремізнi тощо); ручна технологія залежить від складу матеріалів (готові текстильні матеріали, прядильні, синтез різних матеріалів) та технології виготовлення (на основі готових тканин та на основі ручних технік ткацтва, плетіння тощо) та типу пластичної структури (площинний, фактурний, рельєфний та об'ємний текстиль).

Відомо, що інтер'єрний текстиль об'єднує текстильні матеріали і вироби різних способів виробництва (тканого, нетканого, трикотажного, швейного, килимового, текстильно-галантерейного), призначення, волокнистого складу, будови та оброблення. Враховуючи складність і неоднорідність асортименту інтер'єрного текстилю, особливості видової і внутрішньовидової структури його окремих груп за призначенням, для класифікації їх функціональних властивостей можна використовувати наступні ознаки:

- здатність створювати затишок і гармонію окремих предметів інтер'єру в житлових та адміністративних приміщеннях;
- здатність оздоровлювати мікроклімат в житлових і адміністративних приміщеннях;
- здатність забезпечувати художньо-естетичне оформлення житлових і адміністративних приміщень;
- тепло - звукоізоляційна здатність;
- здатність регулювати чистоту повітря, вологість та температуру в приміщеннях;
- вогнестійкість та пожежобезпечність;
- захист від впливу шкідливої внутрішньої та зовнішньої мікрофлори;
- водо -, масло - та брудовідштовхувальна здатність;
- захист від несприятливих атмосферних чинників (прямих сонячних променів, опадів, вітру, високої та низької температури та ін.);
- оригінальність художньо-колеристичного оформлення;
- відповідність вимогам сучасної моди [20].

Висновки до розділу 1

Аналіз фахової літератури з проблеми дослідження показав, що одним із важливих аспектів під час визначення основ проектування дизайну інтер'єру є питання дослідження різних наукових концепцій сутності понять «дизайн», «дизайн інтер'єру» та визначення основних його видів. В кваліфікаційному проекті під поняттям «дизайн інтер'єру» розуміємо відповідне вирішення зовнішнього вигляду приміщення – обробки стін, підлоги, дверей і вікон, встановлення освітлення, розміщення меблів декоративного оздоблення та інша докладна розробка інтер'єру, яка здійснюється, як правило, відразу ж після архітектурних робіт.

В залежності від процесу життєдіяльності людини внутрішні приміщення розподіляють на виробничі, офісні, громадські, житлові. До окремих житлових приміщень відносять кімнати, спальні, кабінети, дитячі,

бібліотеки, кухні, вітальні, передпокої та інші. Функціональне призначення приміщення впливає на оформлення інтер'єру. При розробці індивідуального авторського проекту приміщення необхідно враховувати індивідуальний стиль, сучасні тенденції інтер'єрної моди. Композиційне рішення інтер'єру оформлюється в залежності від обраного стилю. Розділяють такі стилі в оформленні приміщень це – історичний стиль (єгипетський, стародавня Греція, римський стиль, романський і готичний, ренесанс, бароко та рококо, класицизм, ампір), стилі кінця XIX - початку XX ст. (романтичний та еkleктичний стилі, модерн, ар-деко, конструктивізм та модернізм, постмодернізм, мінімалізм, хай-тек, деконструктивізм).

Текстильний дизайн або дизайн текстилю обирають в залежності від стилю дизайну інтер'єру. В залежності від мети застосування, інтер'єрний текстиль різного цільового призначення поділяється на наступні товарні групи: текстильні матеріали та вироби для покриття підлоги і стін; текстильні матеріали і вироби для оздоблення вікон і дверей; текстильні матеріали і вироби для оббивання та оздоблення меблів; текстильні матеріали і вироби білизняного постільного та столового призначення.

Слід зазначити, що текстильний дизайн значно розширив межі застосування і форми існування текстилю. Зараз це поняття включає в себе проектування тканин різного призначення (художнє оформлення тканин, ткацьких переплетень, використання друку в різних техніках тощо), текстильних виробів (текстильні аксесуари, меблі, чохла, білизна, віконний текстиль, килимові вироби, текстильна арт-пластика тощо) та прийоми використання текстилю у формуванні предметно-просторового середовища інтер'єрів різного призначення.

РОЗДІЛ 2. ДИЗАЙН-ПРОЕКТ ТЕКСТИЛЬНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ДЛЯ ІНТЕР'ЄРУ ПРИМІЩЕННЯ

2.2. Проектування текстильного оздоблення для інтер'єру приміщення

Текстиль в інтер'єрі створює затишок, тому, для того, аби людина почувалася комфортно в цьому середовищі, необхідно серйозно поставитися до підбору якісних та модних тканин для штор, фіранок, оббивки для меблів та різних аксесуарів.

Слід зазначити, що декор інтер'єру є способом самовираження. Великого значення набувають функціональність, фактура, довготривалість, експлуатаційні характеристики тканин. Але вибір текстилю, в першу чергу має відповідати смакам та уподобанням власника будинку. Гармонія і загальне сприйняття інтер'єру створюється за допомогою вдалого поєднання індивідуальності і стильового рішення. Сучасні тенденції у виборі текстилю досить демократичні і дають нашій фантазії розвинутися по повній. Однак не варто забувати, що в будинку повинні переважати елегантність, комфорт і неординарність [12].

До текстилю в інтер'єрі висуваються наступні вимоги. Тканина повинна мати високий рівень зносостійкості, достатню щільність, стійкість до вигорання і утворення дрібних дефектів. З-поміж традиційних видів текстилю обирають шовк, бавовну, льон, шифон, гобелен, жаккард, велюр, флок, або ж неткані текстильні матеріали – мікрофібри і нубука.

Великого значення набуває колірна гамма. Однотонне поєднання кольорів виглядає сумно, тому дизайнери завжди намагаються вибирати різні кольори і об'єднати їх в один закінчений цілісний образ. Велике значення в декорі інтер'єру відводиться текстилю, потрібно використовувати його, прикрашаючи свій будинок не тільки красивими шторами, але і різноманітними текстильними виробами.

В процесі проектування і створення текстильного оздоблення, обов'язково необхідно провести аналіз стилю дизайну інтер'єру приміщення (Додаток Б, рис. Б.1 - Б.6).

- В дизайні інтер'єру виділяють такі стилі:
- *Сучасні стилі інтер'єру:*
- Сучасна класика.
- Арт-Деко.
- Мінімалізм.
- Хай-Тек.
- Лофт.
- Функціоналізм.
- Ф'южн.
- Оп-арт (оптичне мистецтво).
- *Класичні стилі інтер'єру:*
- Класицизм.
- Ампір.
- Романтизм.
- Бароко.
- *Етнічні стилі інтер'єру:*
- Скандинавський.
- Прованс.
- Кантрі.
- Середземноморський.
- Колоніальний.
- Східний.

Проаналізувавши стилі інтер'єру та текстильне оздоблення, у своєму дослідженні маємо спробу розробити текстильне оздоблення для житлового приміщення та подушки для сидіння на дерев'яні стільці для навчальної аудиторії.

Для декорування інтер'єру використовують тканини різного кольору. Орнамент на тканині може бути самим різним: геометричні фігури, решітки, смуги, спіралі, концентричні кола. Плоскі малюнки на тканині здаються опуклими, статичні – динамічними. Все це буйство і какофонія графіки заворює, приковує увагу.

В кваліфікаційному проекті для проектування текстильного оздоблення було обрано тканину двох кольорів. Перший зразок – однотонна тканина люмінісцентно-червоного кольору з тефлоном, другий – декоративна тканина з мозаїкою (білий, червоний, сірий, бежевий). Орнамент на тканині у вигляді геометричних фігур, трикутників різного кольору надає яскравості, динаміки та акцентує увагу на таких виробках текстильного оздоблення. У нашому дизайн-проекті розроблено ряд авторських виробів даної групи (Додаток В., рис. В.1-В7).

2.2. Виготовлення текстильного оздоблення для інтер'єру приміщення

Стильове рішення і функціональне призначення приміщення впливає на проектування інтер'єрного текстилю. З попереднього розділу ми дізналися, що інтер'єрний текстиль різного цільового призначення поділяється на наступні товарні групи:

- текстильні матеріали та вироби для покриття підлоги і стін;
- текстильні матеріали і вироби для оздоблення вікон і дверей;
- текстильні матеріали і вироби для оббивання та оздоблення меблів;
- текстильні матеріали і вироби білизняного постільного та столового призначення.

Текстильні матеріали і вироби для оббивання та оздоблення меблів включають такі вироби: текстильні матеріали для оббивання меблів, чохли для меблевих подушок, накидки, покривала. Основні функціональні властивості даних виробів: естетичні, захисні, зносостійкі, формостійкі, вогнестійкі.

Подушка – набитий пухом, пір'ям, сіном та ін. мішок, який використовується як м'яка підстилка під голову, для сидіння та інших цілей [18, с.825] або постільна білизна на яку кладуть голову під час відпочинку, що складається із обшивки і наповнювача [14].

На сьогодні в торговельних мережах України реалізуються подушки різного цільового призначення, різних форм та розмірів, використовується різноманітний тип наповнювача, вид та тип напірника.

У свою чергу, подушки належать до класу «виробів домашнього текстилю» та групи «вироби для сну» тому до нижчого рівня класифікації належать такі таксономічні категорії як вид та різновид.

За призначенням подушки класифікуються: звичайні (для щоденного комфортного сну), дорожні, для вагітних, для годування дитини, подушки для новонароджених, декоративні, подушки для сидіння.

Всі подушки також доцільно класифікувати за типом наповнювача. В якості наповнювача використовують натуральні та хімічні текстильні матеріали.

У нашому дизайн-проекті розроблено ряд авторських виробів даної групи (Додаток В., рис. В.1-В7). Асортимент виготовлених виробів включає різноманітні чохли для подушок.

Процес проектування подушки для сидіння на дерев'яний стілець передбачав наступні етапи.

1. Вивчення аналогового ряду декоративних подушок та накладок на меблі.
2. Зняття розмірів зі стільця (розмір сидіння – 370/370 мм).
3. Розробка креслення подушки з боковими частинами на блискавці.
4. Вибір матеріалу для пошиття.
5. Вибір матеріалу для основи.
6. Розкрій та пошиття виробу.

Отже, для виготовлення подушки для сидіння необхідно провести точні виміри готового виробу, його довжину, ширину і висоту. Виконати розрахунок кількості необхідної тканини, виходячи з розміру основи для сидіння і ширини того зразка тканини, який вам сподобався. Викроїти два прямокутника (нижній і верхній) з припуском на шви зшивання та бічну смугу, яка буде з'єднувати нижню та верхню частини чохла.

У нашому випадку сторони сидіння однакові, тому подушка матиме квадратну форму зі сторонами 37 см. Потім потрібно додати припуски в межах 1,5- 2 см з усіх боків і вирізати дві однакових деталі. Для бокової частини вирізаємо прямокутну смужку шириною 3 см та довжиною 152 см.

Пошиття подушки передбачає приєднання бокової деталі до основної деталі. Велике значення надається обробці деталі в кутиках. Для того щоб гострі кути в чохлах мали правильну форму бічну деталей при зшиванні з основною частиною в куті надсікають, не дорізаючи до нитки зшивання на 2 мм. Після пришивання по колу бічної частини до основної частини нижнього прямокутника деталі припрасовують. Потім аналогічним чином зшивають і верхню частину, залишаючи одну сторону не застроченою для вшивання блискавки.

Для основи подушки, ми використали поролон щільністю 30 мм. Поролон має і другу назву – пінополіуретан, і є тим матеріалом, який ідеально підходить для подушки. Поролон відносно доступний матеріал, і є можливість вибрати розміри, висоту, жорсткість і щільність блоків. Технологія розрізання поролону передбачала змочення ножа в мильний розчин для більш кращого ковзання по поверхні. Готову основу заправляємо в чохол і подушка для сидіння готова.

Готовий виріб текстильного оздоблення в матеріалі подано в додатку (додаток В., рис. В.7).

2.3. Економічні обґрунтування проекту

Економічне обґрунтування розробки базується на порівнянні нового проекту з іншими варіантами вирішення або з попередніми розробками.

Економічне обґрунтування – документ, що уточнює та доповнює схему розташування у частині обґрунтування економічної доцільності і господарської потреби проектування, пункту його розміщення, номенклатури продукції та забезпеченості.

Не менш важливим аспектом формоутворення є економічний. Мається на увазі доцільність економії матеріальних і фінансових витрат, що здійснювалися при створенні предмету. Така економія повинна відповідати принципу «мінімум затрат – максимум ефекту».

Урахування економічності виробу ми починали з мети проекту та безпосереднього обґрунтування проблеми чи ідеї, яку необхідно реалізовувати. Обґрунтування здійснювалося на основі собівартості проекту та витрат часу для виконання відповідних робіт. Якщо ці показники є високими у фінансовому еквіваленті (проект занадто дорогий), то повертаються до мети та завдань з тим, щоб переглянути ідею чи творчий задум.

Для досягнення більшої економії витрат на виготовлення виробу треба, по-перше, здійснити аналіз можливих джерел економії. До них можна віднести: зниження ваги виробу; скорочення витрат і відходів сировини і матеріалів; використання відходів та побічних продуктів; утилізація вторинних ресурсів; заміна натуральних видів сировини та матеріалів штучними їх видами тощо.

По-друге, здійснити економію матеріальних ресурсів можна, проаналізувавши можливі шляхи їх економії. А також організаційно-економічні заходи: удосконалення матеріальних нормативів; поліпшення організації матеріального забезпечення виробництва; упорядкування системи ціноутворення; застосування дієвої системи економічного стимулювання тощо.

Економічні розрахунки дизайн-проекту з виготовлення текстилю для інтер'єру приміщення подано у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1. Економічні розрахунки

№	Найменування	Артикул	Розміри	Матеріал	Ціна за шт	Всього
1.	Тканина 	TDRK-81005	1800*2000 см	Декоративна тканина з тефлоном	277 грн	454 грн
2.		84484v1	1800*2000 см	Декоративна тканина з тефлоном	321 грн	642 грн
3.	Поролон листовий меблевий 	EL2542 (sp-el2542-40)	1200*2000 мм товщина 30мм SoundProOFF ППУ EL2542 (sp-el2542-40)	Поролон	420 грн	420 грн

4.	Нитки 		Дог Так оригінал, 40 /2 400 Yards / ярдов (366 метрів) . 100% Spun Polyester	нитки	10 грн	40 грн
4.	Блискавка 		Довжина 500 мм	блискавка	15 грн	225 грн
	Загалом					1781,2

Висновок до розділу 2

У практичній частині кваліфікаційного проекту подано дизайн-проект текстильного оздоблення для інтер'єру приміщення. Текстильне оздоблення в інтер'єрі допоможе зробити приміщення стильним та затишним.

Дизайн інтер'єру може бути розроблений в якому-небудь давно відомому стилі, але може бути і змішаним: важливо, щоб усі елементи були доречні і гармонійно поєднувалися в навколишньому просторі.

При проектуванні текстилю для дизайну інтер'єра використовуються основні засоби гармонійної композиції, а саме рівноваги, єдності та супідрядності форм, упорядкованості елементів композиції, кольору.

Текстильні декоративні подушки для сидіння мають естетичне та функціональне призначення. Вибір кольору декоративної тканини зумовлений оформленням аудиторії, наявністю поєднаних кольорів. Тканини однотонного люмінесцентно червоного кольору та тканини з мозаїкою різноманітних кольорів нададуть виробу та дизайну аудиторії яскравості.

Завдання з виготовлення текстильного дизайну (подушки для сидіння на стілець) виконано. Виготовлені зразки подушок, подано у додатку до кваліфікаційного проекту.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційному проекті на підставі проведеного дослідження представлено нове вирішення проблеми проектування та виготовлення текстильного оздоблення для інтер'єру приміщення.

У результаті аналізу літератури досліджено особливості проектування дизайну інтер'єру і можливих способів поєднання інтер'єрного текстилю з простором приміщення, розкрито особливості функцій текстилю, які полягають у переважанні декоративних якостей в утилітарних предметах і формуванні з окремих об'єктів текстильного мистецтва цілісної образної структури інтер'єру.

В результаті дослідження виявлено також, що текстиль як самостійно, так і спільно з загальним рішенням інтер'єру може стати носієм соціально-психологічного, національного, ідеологічного, морального і багатьох інших аспектів життєдіяльності людини.

Аналіз особливостей формування текстильних композицій показав, що інтер'єрний текстиль відповідає сучасній тенденції актуалізації різних культурних стилів і напрямків. Особливістю інтер'єрного текстилю є використання сучасних технологій не тільки при отриманні нових за складом і структурою матеріалів, але і в способах нанесення на тканину малюнка, що істотно змінило тематику в орнаментиці декоративних тканин.

В практичній частині кваліфікаційного проекту подано процес проектування текстильного оздоблення для інтер'єру приміщення з класифікацією основних видів текстильних форм, що беруть участь в предметно-просторовому забезпеченні інтер'єру. В матеріалі виготовлено елементи текстилю, а саме подушки для сидіння на дерев'яні стільці.

Проведене дослідження не розглядає всіх аспектів порушеної проблеми. Подальшого вивчення потребують теоретичні й практичні аспекти створення текстильного дизайну для інтер'єрів конкретних стилів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бердинських С.О. Ескізування в творчо-пошуковому процесі художнього формоутворення. *Національна бібліотека ім. Вернадського*: веб-сайт. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21CO M=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/texnect_2013_12_6.pdf (дата звернення: 15.04.2020 р.).
2. Ватерман Г. Дизайн вашей квартиры. Москва, 1994. С.125-134.
3. Воронов Н.В. Очерки истории отечественного дизайна. Москва: «Союз дизайнеров России», 2001. Том 2. 382 с.
4. Гасанова Н. С. Текстиль в дизайне интерьера. Київ : Будівельник», 1987, 88 с.
5. Даниленко В. Я. Дизайн : підручник для вищих навч. закл.– Харків : ХДАДМ, 2003. 320 с.
6. Дизайн: словник іншомовних слів / за ред. О.С. Мельничука. Київ: Головна редакція УРЕ, 1977. С. 209.
7. Жердев Е.В. Художественная семантика дизайна. Метафорика. Москва: Аутопан, 1996. 80с.
8. Змановских Э.В. Художественные приемы и технологические средства в дизайне интерьера общественных зданий: дисс. ... канд. техн. наук: 17.00.06. Иркутск, 2009.253 с.
9. Кальницька В.М. До питання уточнення термінологічного апарату в галузі текстильного дизайну. *Теорія та історія дизайну*, 2014.№6. С.24-27
10. Краснікова Л.В. Поняття, історія і стилі дизайну інтер'єра Молодий вчений №12(64), 2018.С. 22-26. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/12/6.pdf> (дата звернення: 15.04.2020 р.).
11. Кузнецова І.О., Арбузова К.М. Класифікація оп-арту. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.*–Харків: ХДАДМ, 2009. №4. С.57-62.

12. Кусько Г. Сучасний український текстиль: еволюція, досвід, перспективи. *Студії мистецтвознавчі*. 2009. № 1. С. 113 -117.
13. Медведева О., Резницкая Л. Анализ современных подходов к дизайну интерьеров жилых и общественных помещений. URL: <http://archrus.ru/Activities/Statqi/Analiz-sovremennykh-podkhodov-k-dizajnu>. (дата звернення: 16.04.2020 р.).
14. Мироненко В.П. Архітектурна ергономіка: підручник. Київ : Видавництво Національного авіаційного університету «НАУ-друк», 2009. 240 с.
15. Мироненко В.П., Блинова М.Ю. Дизайн как визуальная коммуникация. *Науковий вісник будівництва*. Харків, 2004. Вип. 31. С.23-38.
16. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): навч. посіб. для студ. вищих навч.закладів. Київ: Каравела, 2004. 304 с.
17. Оп-арт в мистецтві. URL: <http://fixbuilder.ru/spravochnaya-informatsiya/sovety-masteru/73394-vliyanie-op-art-a-5> (дата звернення: 16.04.2020 р.).
18. Основи дизайну інтер'єру. *Comfortdeluxe* : веб-сайт. URL: <http://comfortdeluxe.ua/uk/statti/osnovy-dyzajnu-interieru/> (дата звернення 25.04.2020).
19. Пронин Е.С. Теоретические основы архитектурной комбинаторики: учеб. для вузов: спец. Архитектура. Москва: Архитектура, 2004.
20. Пушкар Г.О., Семак Б. Д. Класифікація і характеристика функціональних властивостей інтер'єрного текстилю. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. 2013. №5 (73). URL: https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Visnyk/2013-5/124_131.pdf (дата звернення 15.05.2020 р.).

21. Пушкар Г. О., Семак Б. Д. Сучасний асортимент і властивості нетканих текстильних матеріалів інтер'єрного призначення. *Товарознавчий вісник*. 2012. № 3. С. 43–48.
22. Соловьев Н. К. История современного интерьера. Москва: Сварог и К, 2004. 400 с.
23. Соловьев Н. К. Художественное формообразование интерьера (принципы, факторы, средства) Москва: МВХПУ (бывш. Строгановское), 1996. 270 с.
24. Стили в дизайні. URL: <https://www.meter.com.ua/uk/dizajn-interera/stili-v-dizayne.html> (дата звернення: 12.04.2020 р.)
25. Стили дизайну інтер'єру. URL: <https://mauris-design.in.ua/styli-interyeru/> (дата звернення: 16.04.2020 р.).
26. Текстиль в інтер'єрі URL: <https://www.dom2000.com/uk/articles/tekstil-v-interyeri> (дата звернення: 16.04.2020 р.).
27. Текстиль в інтер'єрі. URL: <https://www.architectura.com/uk/tekstil-dizajn-inter-ieru/> (дата звернення: 11.04.2020 р.).
28. Тлумачний словник української мови. Близько 20000 слів та словосполучень : текст / [укл. Н.Д. Кусайкіна, Ю.С. Цибульник]; за заг. редакцією д-ра філол. наук, проф.В.В. Дубічинського.Харків: Книжковий клуб «КСД», 2010. 608 с.
29. Уваров В. Д. Принципы построения текстильных изделий на основе образно-пластических приемов изобразительного искусства: автореф. дис. ... канд. искусствоведения:17.00.04. Москва, 1993. 16 с.
30. Устин В. Б. Учебник дизайна. Композиция, методика, практика. Москва : АСТ : Астраль, 2009. 254 с.
31. Хабибуллина С. К. Текстиль как средство формирования интерьера современного жилища: дис. ... канд. искусствоведения: 17.00.04. Екатеринбург, 2011. 242 с.

32. Шпара П.Е. Техническая эстетика и основы художественного конструирования. Киев: Высшая школа, 1984. 200 с.

33. Яковець І.О. Засоби художньої виразності в дизайні текстилю (Черкаський регіон): автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.07. Харків, 2007. 20 с.

Додаток А
Текстильні вироби

Рис. А.1. Текстильні вироби для покриття підлоги та стін

Рис. А. 2. Текстильні матеріали для оздоблення вікон і дверей

Рис. А. 3. Текстильні матеріали і вироби для оббивання та оздоблення меблів

Рис. А. 4. Текстильні матеріали і вироби білизняного постільного та столового призначення

Додаток Б
Стилі інтер'єру (аналоги)

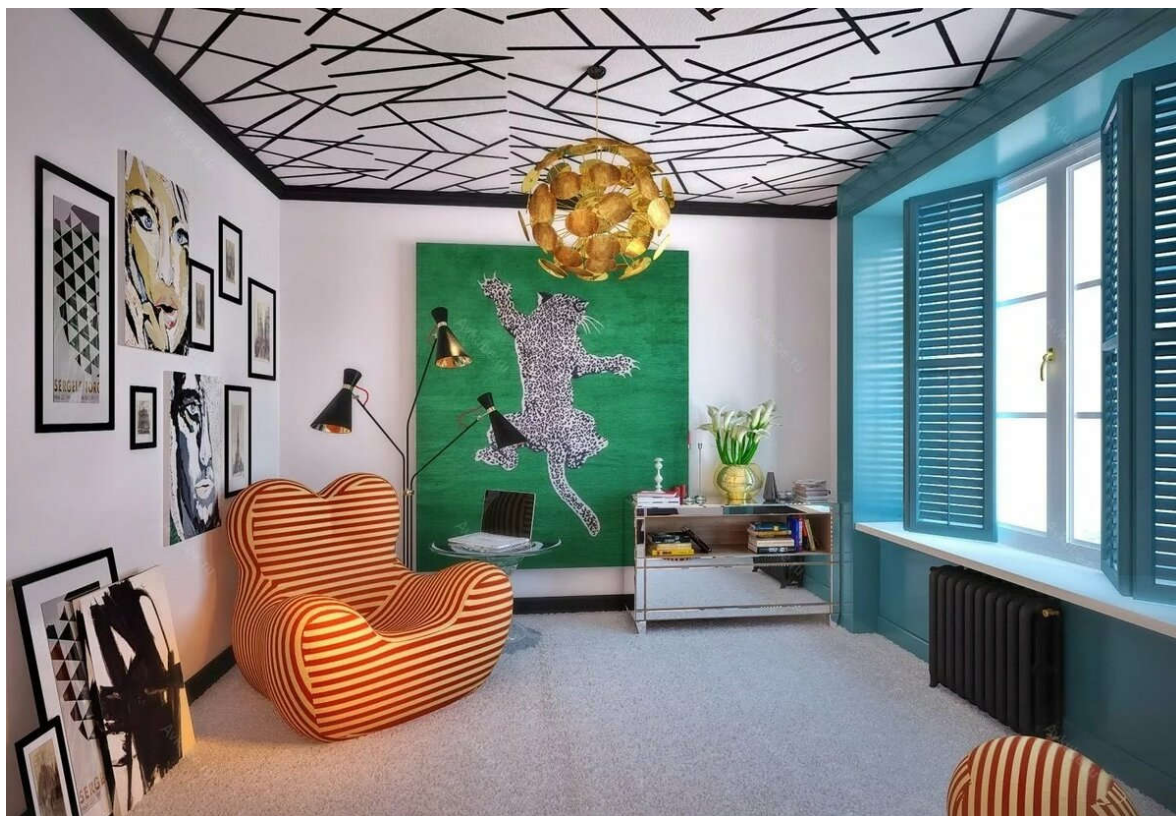

Рис. Б.1. Застосування текстилю в інтер'єрі

Рис. Б.2. Застосування текстилю в інтер'єрі

Рис. Б.3. Застосування текстилю в інтер'єрі

Рис. Б.4. Застосування текстилю в інтер'єрі

Рис. Б.5. Застосування текстилю в інтер'єрі

Рис. Б.6. Застосування текстилю в інтер'єрі

Додаток В

Проектування текстильного оздоблення для інтер'єру приміщення

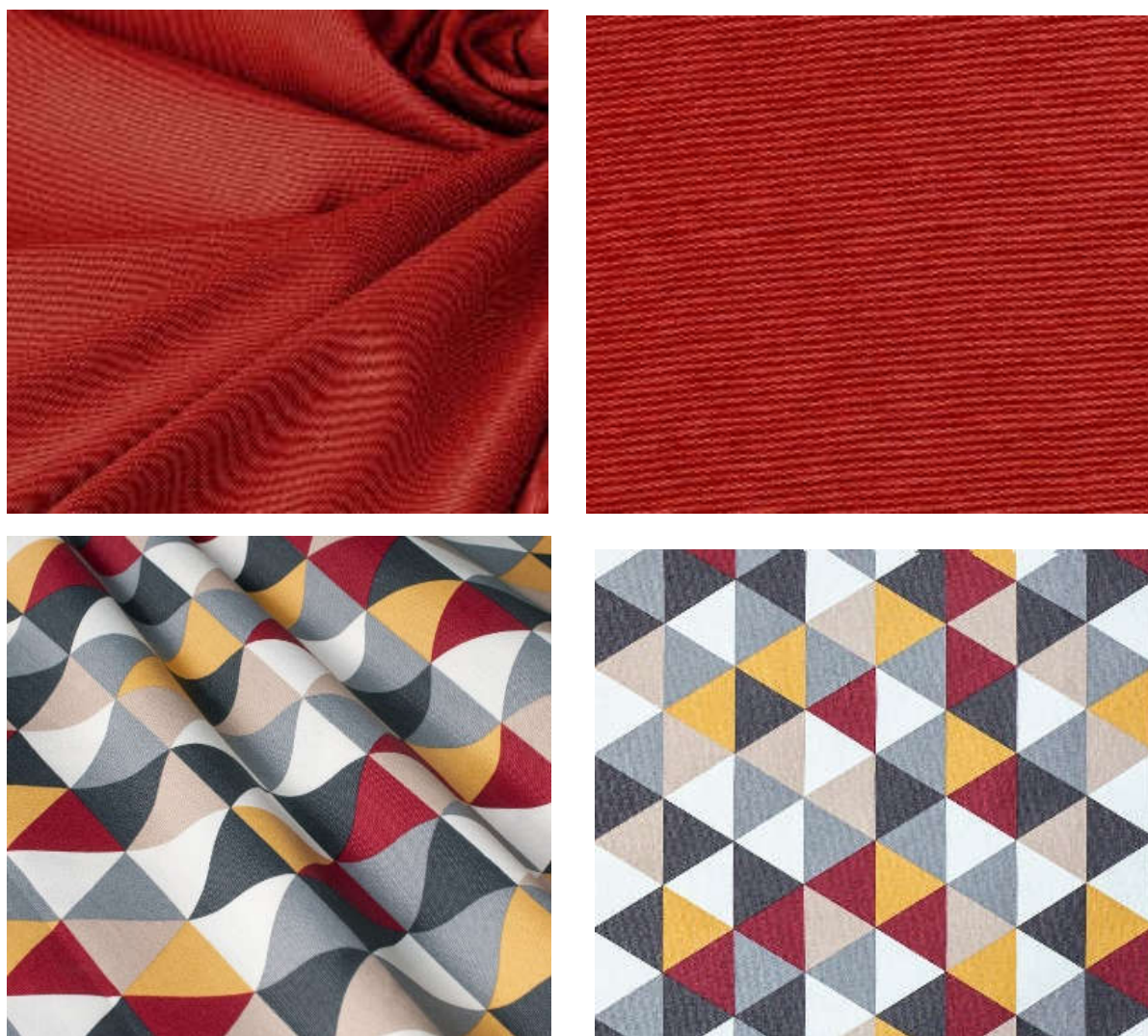

Рис. В.1. Зразки тканини

Рис. В.2. Текстиль для вікон (ролети)

Рис. В.3. Вироби домашнього вжитку (подушки)

Рис. В.4. Варіанти застосування текстилю в дизайні інтер'єру

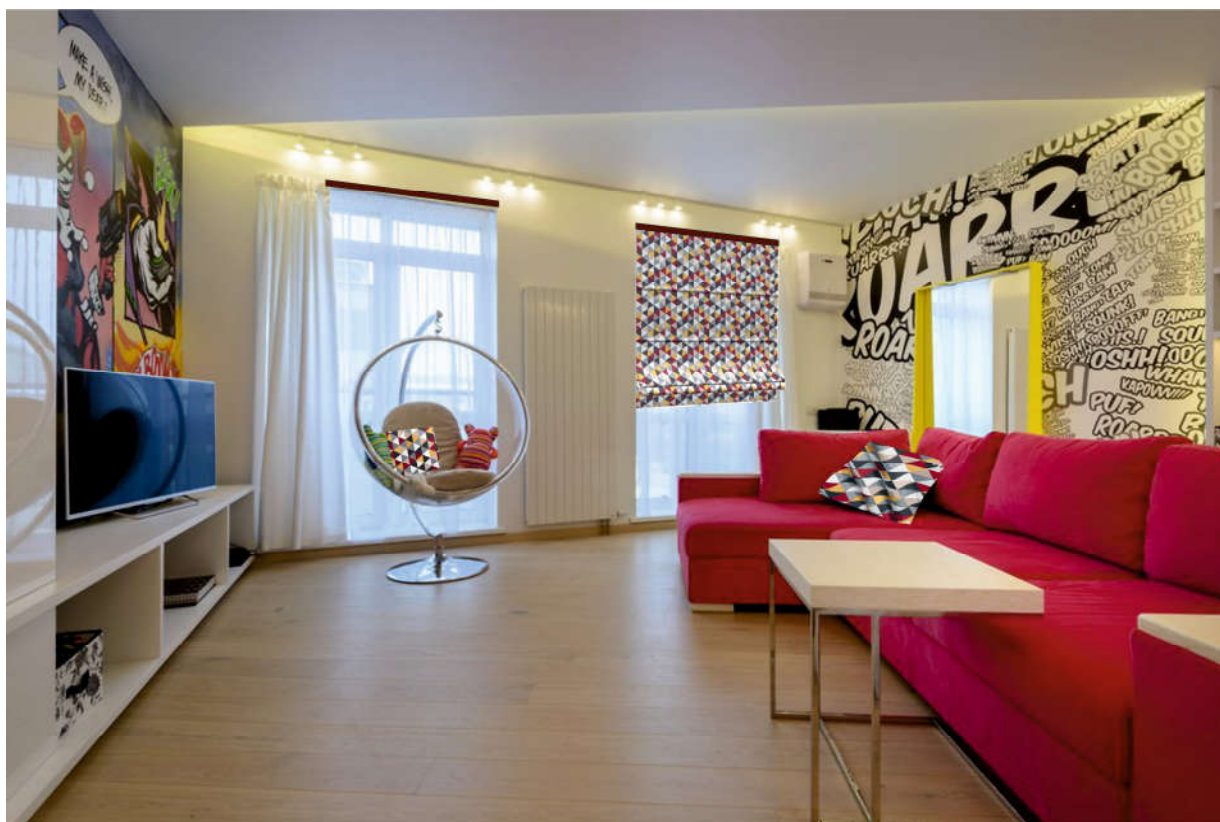

Рис. В.5. Варіанти застосування текстилю в дизайні інтер'єру

Рис. В.6. Варіанти застосування текстилю в дизайні інтер'єру

Рис. В.7. Текстиль в дизайні інтер'єру навчальної аудиторії (розробка)

Рис. В.7. Текстиль в дизайні інтер'єру навчальної аудиторії